

לכבוד הרב לאם שליט"א.

שנו"ב, יישר חיליה על השיעור שהיה בו רוב ענין. חשבתי להעיר במה שאמר לבאר סברת אמימר בגמ' מנחות (סו.) דמני יומי ולא שבועי משום שספה"ע בזה"ז זכר למקדש, וביאר כב' עפי"ד המרדכי סוף סוכה בשם ראבי"ה שכתב דאסור לישון בסוכה בשמנ"ע דליכא הכירא ויש בו חשש ב"ת. ורק לאכול מותר דאיכא הכירא שאינו מברך. ועפי"ז אמר כב' דה"נ בספה"ע אם לא היה היכר היה בו חשש ב"ת ולכן מני יומי ולא שבועי להכירא את"ד, והוא דבר נחמד.

אך לכ' עדיין יק' מתקיעת שופר ביום ב' דר"ה ומאכילת מרור בליל ב' דפסח (וכן מלולב כל ז' אלא דכב' דחה דבזה איכא הכירא במה שנוטל בגבולין ומצותו באמת במקדש, ויש לדון בזה דא"כ גם בסוכה בשמנ"ע יש הכירא דמה"ת ליכא מצוה כלל היום, וע"כ דל"ש בזה היכר דזה גופא האיסור, ויש לחלק) ויק' לראבי"ה.

ונראה דבאמת צ"ב בדברי הגמ' ר"ה הנ"ל דפריך הישן בשמיני בסוכה ילקה, אמאי לא פריך גם על תקיעת שופר ביום ב' וכן אכילת מרור בליל ב' ונטילת לולב כל ז'. וכן הק' הערוך לנר שם. ונ"ל ליישב עפ"י שי' הריטב"א סוכה (לא.) בשם הרמב"ן וכן ס"ל לתוס' סנהדרין (פח.) ולראב"ד הל' לולב, דכל שהתוספת קאי לחודי' אינו עובר על ב"ת, ולכן למ"ד לולב אי"צ אגד מותר לאגד הלולב שלא במינו דהאי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי, והק' הריטב"א שם דא"כ מאי פריך הגמ' הישן בשמיני בסוכה ילקה, הא קאי לחודי', ותי' שהכל ישיבה אחת נמשכת, ולפי"ד הריטב"א לק"מ קו' הערוך לנר, דתקיע"ש ביום ב' וכן אכילת מרור ונטילת לולב אין בהם משום ב"ת דקאי לחודיהו ורק בישיבת סוכה שישיבת כל הח' ימים היא ישיבה אחת רצופה היא דקשיא לגמ' הישן בשמיני בסוכה ילקה.

וממילא ניחא סברת הראבי"ה דאסור לישון בסוכה דליכא הכירא, אע"ג דבשופר ביום ב' ולולב כל ז' ואכילת מרור ליל ב' ליכא הכירא, דהתם שאני דהאי לחודיה קאי ול"ש ב"ת כלל.

אבל ספירת העומר ודאי דמי ללולב כל ז' ואכילת מרור ליל ב' ותקיעת שופר יום ב' דקאי לחודי' ואין בו ב"ת.

אבל מה שצל"ע, דמלבד ענין ב"ת שמצינו בגמ' כשמוסיף איזה דבר על החפצא של מצוה או על מעשה המצוה, יש עוד ענין ב"ת שחידש הרמב"ן עה"ת פ' ואתחנן (ד' ב') דאם בדה מלבו יו"ט חדש כירבעם בן נבט בחדש אשר בדה מלבו עובר ג"כ על ב"ת, ומבאר הרמב"ן דגם תקנת מקרא מגילה היה אסור מטעם זה אלמלא דקרא אשכחו ודרשו "כתב זאת זכרון בספר כו'", או שדרשו ק"ו, כדאי' במגילה בבבלי ובירו'. ומסיים שם הרמב"ן אבל מה שמתקנים משום סייג כגון שניות לעריות הוא מצוה מה"ת ובלבד שידע שהוא משום גדר ע"ש. והכונה למצוה דעשו משמרת למשמרת, ומשמע דאילו לא טעם זה גם עשיית סייג היה אסור, ולא רק עשיית ימים טובים חדשים, וכן מסתבר דמאי שנא. וא"כ ק' איך תקנו ערבה ולולב כל ז' וספירת העומר זכר למקדש, הא אין בזה משום סייג, וגם ליכא קרא מדברי תורה רק מדברי קבלה דציון היא

דורש אין לה, ואיך סגי בזה לעקור איסור תורה דב"ת.

[ואי"נ שיועיל לזה הכירא, דתינת הראבי"ה דמיירי באיסור דרבנן שהרי מה"ת הישן בשמיני בסוכה אינו לוקה דשלא בזמנה בעי כונה, כדאי' סופ"ג דר"ה, וכ"כ הראבי"ה עצמו דמלקות ליכא רק איסורא איכא, בזה ס"ל דמועיל הכירא, אבל לאיסור דאו' מהיכ"ת שיועיל, ועוד, דענין ההיכר בפשוטו שמראה שאינו עושה המצוה באותו הענין שעשה בז' ימים הקודמים, ואינו מוסיף עליהם, אבל כאן שהאיסור אינו מה שמוסיף על ימים אחרים, אלא עצם חידוש מצוה חדשה, מה שייך בזה הכירא.]

ומסתבר לומר בזה, דכל האיסור הזה שחידש הרמב"ן לבדות מצוה חדשה מלבו ל"ש כ"א כשעושה כן לדורות, אבל אם עושה כן רק כמצות שעה בעלמא לית לן בה, והוא גם מוכרח מהמבואר ברמב"ן שם שגם נביא המחדש מצוה עובר על זה, ובנביא מצינו בפירוש שרשאי לחדש מצוה לשעה רק לא לדורות, [ויש לדחות דבנביא הוא גזיה"כ מקרא דאליו תשמעון.] ולכן כיון שלא תקנו מצוות אלו לדורות רק לשעה עד שמהרה יבנה ביהמ"ק, אין בזה איסור ב"ת.

ולכשתרצה אפשר לפרש עד"נ דברי בעה"מ פסחים שדיבר בהם כב' שאין מברכים שהחיינו על ספירת העומר כיון שהוא רק זכר למקדש, והדברים צ"ב כמו שהעיר גם כב' שהרי מצוה היא מדרבנן עכ"פ דהא מברכים עליה, ולמבואר י"ל כונתו שהרי אין מברכים כ"א על מצוה דאתיא מזמן לעמן, וא"כ י"ל דכונת בעה"מ דמצות ספה"ע כיון שלא נתקנה באופן קבוע, רק נתקנה לשעה מועטת עד שמהרה יבנה ביהמ"ק, לכן אינה נחשבת מצוה דאתיא מזמן לעמן, ואין בה דין ברכת שהחיינו וק"ל.

ואסיים בכבו"ר,

אליהו ברוך שולמן